

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

An ex staturo Ecclesiae excusari possis longiori tempore trium mensium ab
assistencia horarum canonicarum, & nihilominus fructus, & distributiones
lucrari. §. 11

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

Rationis Archiepiscopo Genuensi missa restatur Zerola, Praxi Episc. 1. p. verb. Prunario, S. 4. 2. dicit. Panitent. 3. dub. Zechus. de Rep. Ecclesiast. tit. de benef. n. 6. vers. Quod sit beneficia, Barbol. alleg. 53. num. 119.

Fateor hoc procurari ab ordinario debere ex declaratione, sed non ex obligatione stricta: praequae in Hispania, ubi ex Canonorum absentia quolibet tempore anni debito seruitio Ecclesia fraudari non solet. Sic Garzia, 3. p. de benef. c. 2. num. 118. Bonac. diff. 2. de hor. can. 5. p. unil. 4. in fine.

Adde Congregationem Concilij declarasse non posse confici ex horis quibus Canonici residentes abfunt a choro dies, & ex diebus & horis, sic collectis confici mentes absentia, de quibus in hoc decreto. Neque ad colligendum seruitium nouem mensium colligendas esse puncturas quali ij, qui nouem partes puncturarum ex duodecim, quae ex seruitio totius anni constantur, deseruendo tulerint, seruitio nouem mensium debito satisfecerint. Sed ipsos dies residentia, & seruitij, siue continui, siue interpellati sint numerandos esse ut compleant numerum dictionum nouem mensium. Sic refert Barbol. in declar. Concilij sess. 24. c. 12. pag. 553. Garzia, de benef. 3. parte, c. 2. n. 327.

10. Ut autem Canonici possint hoc privilegio frui, solum requiritur, quod teneatur per integrum annum diuinis interesse, & possit distributiones lucrari. Quia Concilium dicta sess. 24. c. 12. hoc privilegium concedit Ecclesiis, quae integro anno residentiam expostulant, seu integro anno obligant residere. Sic decim refert Garzia, Sap. citatus, 3. p. de benef. c. 2. num. 311. Barbol. num. 221. Quocirca si Canonici possessionem Canonici accipiunt in medio anni, non poterit tribus mensibus illo anno abesse, sed solum unum mensum cum dimidio. Quia cum solum ad residentiam dimidij anni fuerit obligatus, medietate privilegij concessi obligatis toto anno residere, gaudere, debet: & sic pro raro temporis obligationis computandum est privilegium. Sic Bonacin. diff. 2. q. 5. parit. 4. de hor. can. num. 9. Quod si in integro anno, vel maiori illius parte, Canonici abfuerint absque legitima causa, non ideo ipso iure amittit privilegium, pro illis tribus mensibus concessum. Quia non datur hoc privilegium iis, qui actu resident, sed obligatis ad residendum: Alias frui non possent supra dicto privilegio, quousque nouem menses prius resideret: quod non est vsu receptum; cum possent in quolibet parte anni hos tres menses recitationis accipere, ut diximus, & tenet Bonac. an. 22. c. n. 15. in fine.

11. Tandem adueto hoc privilegium solum extendi ad lucrandos fructus, non distributiones quotidianas. Ut multis allegatis docet Barbol. dicta 3. p. de Potest. Episc. allegat. 53. num. 124. Garzia, 3. p. de benef. c. 2. num. 249. aduersus Zenedo, collectione 15. ad 6. decret. num. 7. & videtur probari, ex c. vnic. de cler. non resident. in 6. Vbi distributiones quotidianae solum conceduntur, si infirmitas, necessitas corporalis, & euident Ecclesiae utilitas intercesserit. Si autem praebenda non haberet alios fructus praeter distributiones quotidianas, probabilius censetur aduersus Garziam supra num. 251. absentes his mensibus lucrari, ne videatur illis privilegium mutile. Et quia tunc distributiones narorum fructuum imitantur. Sic pluribus relatis. Barbol. supra.

§. II.

An ex statuto Ecclesiae excusari possit longiori tempore trium mensium ab assistentia horarum Canoniarum, & nihilominus fructus & distributiones lucrari.

1. Statutum hoc factum à fundatore, qui censeant non valere.
2. Tenendum esse esse validum.
3. Si fiat à Capitulo communis est sententia inuvalidum esse.
4. Proponuntur aliquae obiectiones.
5. Fit illis satis.
6. In quibus casibus valeat statutum ab Episcopo factum.

1. Statutum fieri potest ab ipso fundatore Ecclesiae, à Capitulo, vel ab Episcopo, seu ordinario. Et quidem si fiat, vel factum sit ab ipso fundatore, non desunt Doctores qui affirmant inuvalidum esse. Quia fundator beneficij residentiam expostulantis debet iuxta qualitates à sacris Canonibus requisitas fundare. Cum autem facti Canones solum iis beneficiis trium mensium recreationem constituent, qualeslibet consuetudines, & statuta in contrarium abrogantes, effecti videntur non posse fundatorem aliter disponente. Praeterea fundatur exigere non potest ratione fundationis, quod Ecclesiae damnosum sit. At eximere praebendatos longiori tempore trium mensium à residentia, reputatur à Concilio, Ecclesiae damnosum. Ergo non licet fundatori statutum facere à residentia ultra tres menses excusans in beneficiis residentiam expostulantibus. Sic tanquam probabilius defendit Azor. 2. p. lib. 7. cap. 6. sub. 3. questione.

2. Nihilominus tenendum est licere fundatori tale statutum condere, validumque esse. Quia tale statutum sacris Canonibus

contrarium non est. Non enim sacri Canones fundaciones immutant, sed illas intactas relinquunt, iuxta fundatorum voluntates: ne alij à similibus fundacionibus auerantur. Sic decim refert à facta Congregatione Moneta 2. p. q. 13. an. 33. Garzia 3. p. de benef. cap. 2. num. 244. c. 7. p. cap. an. 118. plures referens, c. cap. 4. num. 9. c. 9. p. cap. 2. n. 270. Bonacina diff. 2. de hor. can. quast. 5. punct. 5. in fine, & tradit Barboza 2. p. de potest. Episcop. gloss. 17. tit. 2. num. 25. c. 26. & in simili plures referens 3. p. allegat. c. 0. n. 78. Ex quo sic non exigere condonem Ecclesiae damnosam, sed vtili, cum vtilis sit Ecclesiae habere beneficium cum aliqua residentia, quam illo carere. Item ad Ecclesiae pulchritudinem pertinet diuersitas beneficiorum in residendo.

3. Quod si statutum de vacatione ultra tres menses, vel de percipiendis distributionibus illo tempore vacationis fiat à Capitulo, vel Episcopo de Capitulo consensu & communis omnium sententia est inuvalidum esse. Quia nequit inferior aduersus superiorum statutu, cap. Insistit. 28. quast. 2. Clement. No Romani, de elect. cap. super his de maioritate, c. obediencia, cap. Cum omnes de constitut. & aliis. Cum autem à Concilio Tridentino sit statutum, ut tribus tantum mensibus vacent praebendati, illo tempore fructus lucrarent non distributiones: nequit inferior aduersus hoc statutum procedere, & ita tradit Abbi. in cap. finali de consuetudine n. 7. c. 8. Garzia de benef. 3. p. cap. 2. n. 104. Barbol. 3. p. de potestate Episcop. alleg. 93. num. 29. Bonacin. diff. 2. de hor. can. 9. p. 5. & alij apud ipsos.

Ex quo fit, si in aliqua Ecclesia sit statutum, quod Canonici seruire possint per substitutos, vel alternatim vnus pro alio, inuvalidum esse quia est contra Concilium personalem residentiam requirens. Sic Rota Romana apud Farinacium dec. 659. num. 3. in nouissima. Prax. Episcop. p. 2. verbo Canonici. Garzia 3. de beneficiis cap. 2. num. 498. Barboza 3. p. allegat. 53. num. 136.

4. Sed obicies, inferiores possunt aduersus ius commune consuetudine praeribere. Ergo & statuto. Ergo poterit Capitulum, & Episcopus statutu longum recreationis tempus, & distributiones quotidianas illo tempore concedere. Secundo, in cap. vnic. de cler. non resident. in 6. cauetur distributiones diuidendas esse iuxta cuiuslibet Ecclesiae ordinationem. Ergo poterit Ecclesia ordinationem facere & ut quibus voluerit concedantur. Tertio, quia de facto in pluribus Ecclesiis est factum statutum iubilationis pro iis, qui quadraginta annos infuerunt, quibusque non solum fructus, sed etiam distributiones conceduntur. Sic Zenedo 3. p. collect. 15. ad 6. decretum ad finem. Prax. Episcop. 2. p. cap. 3. num. 9. versio de Senio. Stephanus Grater. disceptat. forens. cap. 208. num. 19. Moneta de distributionibus quotidianis 2. p. quast. 7. num. 2. c. quast. 12. n. 61. c. quast. 13. num. 41. Garzia 3. p. de beneficiis, Barboza 3. p. allegat. 53. num. 117. qui omnes testantur sic fuisse decim à Gregorio XII I. loquens pro statuto Compofsellanae Ecclesiae, quod dixit tolerandum esse, & cum dixerit tolerandum esse, tacite insinuauit ex se validum esse. Propter haec Zenedo supra dicta collect. 15. sentit valere statutum Ecclesiae iubilationem ultra tres menses concedens, & distributiones illo tempore vacantibus applicans.

5. Caeteram retinenda est communis sententia; nequaquam fieri posse, nec valere tale statutum, esto valeat consuetudo; quia consuetudo vires habet non tam ex introducentibus illam, quam ex superioris consensu expresso in cap. fin. de consuetud. Qui consensus non est expressus circa statutum, sed potius est circa illud expressus dissentus. Ratio autem, quare ius approbavit consuetudinem legi derogantem, & reprobauit statutum, & esse potest. Quia consuetudo non repente, sed paulatim introducit, & sapit ex bona fide, neque vires habet quousque sic legitime praescripta. Statutum vero ab ipso exordio vires habere debet, ac proinde directe legi aduersatur. Merito ergo ius indulgere amplius voluit consuetudini, quam statuto. Ad secundum dico concedi, ut distributiones diuidantur secundum Ecclesiae ordinationem, inter praesentes, inquam, non inter absentes. Ut constat ex dicto cap. vnic. Alias possent concedi nunquam interuentibus. Ad tertium, credo tale statutum in rigore iuris inuvalidum esse, nisi à Pontifice fuerit approbatum. Sic Bonacina diff. 2. quast. 5. de hor. can. punct. 5. circa finem. Moneta: quia approbatio Compofsellanae statuti non infert simile statutum in qualibet Ecclesia valere: quia non approbavit Pontifex illud statutum, ut validum, & tolerandum ante approbationem; sed ipsa approbatione validum fecit, & tolerandum. At gratiam derogatoriam iuris communis vni Ecclesiae factam ad alias Ecclesias non licet extendere leg. Papinianus ff. de vniuers. Ergo. Adde etsi concedamus tale statutum valere, non inde inferitur posse Episcopum, vel Capitulum quolibet statutu facere à residentia excusantia, & distributiones concedentia. Quia in illo statuto est specialis ratio, quae in aliis non reperitur. Qui enim per quadraginta annos Ecclesiae seruiuit, praesumitur non potest firma esse valitudine, ut residentiam continuare possit, ac proinde tanquam valeudinario, & laboribus fatigato requies conceditur: ac proinde tanquam infirmus excusatur, & distributiones lucratur.

6 Supradicta doctrina aliquas patitur limitationes: Prima nisi causa virgens sit, neque cogitata per Canones, & Pontifex facile Consilii non potest. Tunc enim poterit Episcopus ex consensu Capituli aliquid statueri contra Canones, debere tamen in ipso statuto causam eius exprimere. Sic Abbas in cap. fin. de consuetud. num. 10. Felinus cap. Quod super his, de maioribus. & obed. num. 4. & cap. 1. num. 49. de consuetud. Prax. noua Episcop. cap. 2. num. 7. vers. primo, quos allegat Barboza 3. part. allegat. 93. num. 3. Verum hoc non tam vocari debet statutum, quam dispensatio. Secundo, si dubium sit. An illa concessio, & exemptio, facta per statutum comprehendatur sub ea, quae fit à iure? Tunc enim potest statutum fieri, quia est quasi iuris declaratio. Sic relato Philippo, Probo. Felino, Hozeda, & aliis docet Barboza sup. dict. num. 3. in fin. Ex qua doctrina dici potest, primum valere statutum de iubilatione post inuentibus quadraginta annis factum. Quia dubium est. an illa aetate valeat assistere; Secundo, valere statutum emittens praebendatis distributiones quotidianas tempore vacationis, cum praebenda non habeat alios fructus. Quia dubium est, an tunc sub nomine fructuum illae distributiones comprehendantur. Tertio, si statutum confirmatum sit à Sede Apostolica valet. Quia tunc non valet ratione statutus, sed ex Pontificae confirmatione. Sic refert doctissimus Nicolaus Garzia de iur. p. de benef. cap. 2. num. 167. & 214. & sequentibus Barboza 3. p. allegat. 53. n. 116. Debet tamen statutum esse confirmatum ex certa scientia, & cum causae cognitione, neque sufficere confirmari in forma communi, ut multis exornat Garzia sup. à num. 21.

§. XII.

An ex consuetudine excusari à residentia possis, & distributiones lucrari.

- 1 Sublata est per Concilium consuetudo absentis, ultra tres menses, si iustitias habet. An extendatur ad conuentionem immemorialem.
- 2 Si post Concilium ex causa rationabili introducta sit consuetudo absentis, ultra tres menses, valida est.
- 3 Consuetudo, quae viget in aliquibus Ecclesiis absentia per quatuor menses, reuocanda est legitima.
- 4 Si consuetudo introducta sit lucranda distributiones praesumi debet honesta.
- 5 Potest hoc consuetudo extendi ad fruuentis Episcopo, studentes, accentes, &c.
- 6 Introduci potest consuetudine, ut Canonici tempore diuinorum Missarum in eadem Ecclesia celebrantes lucrarentur distributiones.
- 7 Idem extra di potest ad confessiones audendas.
- 8 Idem iuris est de occasione exgrinationis alicuius insignis.
- 9 Valet consuetudo concedens tibi unam absentiam, quae quadraginta annos inuenerunt in celesti.
- 10 Valet consuetudo concedens tot distributiones interessentibus matutinis horis, & aliis.
- 11 Potest consuetudine introduci, ut chori obligationi satisfacias, si per alium assistas.
- 12 Idem iuris est de consuetudine, ut unus pro alio suppleat.
- 13 Obtineri consuetudinem potest, ut fructus primi anni dentur hereditibus defuncti.
- 14 Consuetudine obtineri potest, nullam esse obligationem interessentium matutinis.
- 15 Consuetudine firmari potest, consecutio grossa ex assistentia unius hora singulis diebus, vel ex assistentia aliquorum dierum singulis annis.
- 16 Sufficere debet consuetudo concedens duos, vel tres dies iubilationis redemptibus ex aliquo negotio.
- 17 Quid seculum consuetudine faciendum est.
- 18 Consuetudo assumenda singulis hebdomadibus unum, vel dimidium diem recreationis praebenda, non satis mihi probatur.
- 19 E contra verò introduci potest consuetudo non lucranda distributiones assistendo choro, si fructibus compensetur assistentia, secus e contra.
- 20 Valet consuetudo, quae cauetur, ne lucratur distributiones infirmis, qui extra locum, in quo est Ecclesia existit, vel demoregreditur, & non ad Ecclesiam.
- 21 Distributiones relictae ex testatorum voluntate interessentibus officii, nulla consuetudine introduci potest, ut dentur aliis.

Pro certo habendum est sublata esse à Concilio sess. 24. cap. 12. Omnem consuetudinem, quae beneficiatis ultra tres menses absentiam à choro permittebat, & distributiones concedebat. Sic ex variis decisionibus comprobatur Garzia 3. p. de benef. cap. 2. à n. 197. Aloysius Riccius praxi. res. sol. 392. n. 2. Barboza 3. p. de praesentate Episcop. allegat. 53. num. 11. & 116. Qui ex supradictis declarationibus extendunt ad consuetudinem

immemoriam. Quod tamen difficultate non caret. Nam absentia ultra tres menses, cum per se turpis, & inhonesta non sit, non censetur reuocari, si consuetudine immemoriam firmata sit. Quia consuetudo immemoriam non tollitur per clausulam generalem, & vniuersalem reuocantem omnem consuetudinem, sed requiritur, ut illius fuerit facta expressa mentio. Flor. Var. lib. 2. q. 10. n. 44. Manuel Rodriguez Res. q. tom. 1. q. 9. art. 5. ad finem. Gonzalez ad reg. 8. Cancell. de les. 3. n. 2. & a ij. relati à Garzia 3. p. de benef. c. 2. n. 190. cum autem à Concilio expressè dictum non sit, non obstantibus quibuscumque statutis, & consuetudinibus etiam immemoriamibus, sed solum dictum sit, non obstantibus quibuscumque statutis, & consuetudinibus, &c. fitur consuetudinem immemoriam sublatam non esse, & fauet ratio. Quia consuetudo immemoriam praesumitur ex foundatione, vel privilegio, aliòve simili titulo procedere, sed reuocatio consuetudine non censetur reuocare privilegia, & fundationem. Ergo neque immemoriam consuetudinem, & ita in praesenti docet Menoch. conf. 90. n. 65. & cons. 402. n. 9. Carol. Macig. de her. can. q. 65. n. 9. & probabile reputat Bonac. disp. 2. q. 5. p. 6. vers. n. 6. verum. Puteus dec. 52. & 205. Ex qua ratione forte oritur id, quod video ferè in omnibus Ecclesiis Hispaniae obseruari, dignitates possidentes non obligari ad residentiam. Contendunt enim sic habere praescriptum ex consuetudine immemoriam, cui Concilium obligans dignitates ad residendum, non videtur derogare voluisse.

2 Ceterum quidquid sit de consuetudine ante Concilium, at si post Concilium introducta sit consuetudo lucranda distributiones tempore recreationis vel alio, quo à residentia es legitime excusatus: item si sit introducta consuetudo vacationis maioris, quam ultra tres menses. Si haec, inquam consuetudo ex honesta rationabilique causa fiat, valida erit, ex cap. fin. Sic plurius firmat Couar. 3. var. cap. 13. num. 6. Garzia 3. p. de benef. sic. cap. 2. num. 348. Riccius decis. 498. num. 2. Valquez de benef. cap. 4. §. 3. dub. 1. Bonacina disp. 2. de her. can. quest. 5. p. 6. num. 4. Carol. Macig. cap. 7. 1. num. 41. & alij apud ipsos. Quare tota difficultas est in inuestigando, an consuetudo sit legitime praescripta, hoc est ex causa honesta, & rationabili, & cum reliquis conditionibus ad consuetudinem requisitis. Regulariter autem ita praesumendum est, si praesentibus videntibus, & non contradicentibus obseruetur. Ut autem haec clarior innotescant, placet subiungere aliquos casus, ex quibus hoc cognosci potest, & in quibus solet praebendatis absentia permitti, & distributiones concedi.

3 Primum, in multis Ecclesiis permittitur ex consuetudine praebendatis quatuor menses abesse à choro. Quia forte ad strictiorem residentiam reliquis anni partibus obligantur; & quia iudicatum est in illa Ecclesia sic conuenire praebendatis ad sua negotia componenda, & ad excutiendum tedium, animique relaxandum, & ob alias causas honestas, quae excogitari possunt: ac proinde censenda est talis consuetudo licita, & valida. Neque enim negari potest hoc ex privilegio licere. Sed quidquid ex privilegio licet, licet etiam ex consuetudine legitime introducta, Ergo

4 Secundo, solet permitti, & valide tempore recreationis distributiones quotidianas lucrari. Si enim tempore recreationis fructus beneficij conceduntur, iuxta Trident. sess. 24. cap. 12. de Reformatione, etiam distributiones quotidianae poterunt ex consuetudine concedi, cum distributiones quotidianae ex fructibus beneficij fuerint extractae. Item, quia eadem causa, quae ad concedendos fructus valet, valere potest ad concedendas distributiones. Si enim fructus conceduntur, ut sic privilegiati maiori cum alacritate, specialique seruire, elapso recreationis tempore officium diuinum persoluat, si ultra fructus etiam conceduntur distributiones, efficacius incitabuntur. Sic docet Couar. 3. var. cap. 13. n. 5. Zenedo in collect. ad ius Canonicum 3. p. collect. 15. n. 7. Monca 2. p. quest. 11. n. 54. Caro Macig. de distributione. c. 45. n. 21 & probabile reputat Bonac. disp. 6. quest. 5. part. 6. n. 6. & alij relati à Garzia 3. p. cap. 2. n. 248. Neque obstat sacra Congregationem declarasse Canonicos non posse, vniuersaliter consuetudinem, etiam immemoriam sibi quotidianis distributionibus, illis tribus mensibus, quibus à Concilio permittitur abesse. Sic decisum refert Garzia 3. p. c. 2. n. 249. Azor. 1. lib. 7. cap. 7. quaest. 6. Torres de Relic. de her. canon. c. 1. r. vers. o. disp. 4. §. 5. & Bonacina supra. Non inquam obstat, quia debet intelligi non posse Canonicos vniuersaliter consuetudinem Concilio antecedentis, & absque rationabili causa introducta percipere distributiones, secus verò de consuetudine quadragena post Concilium, & ex legitima causa introducta.

5 Tertio valet consuetudo legitime praescripta percipiendi non solum fructus, sed etiam distributiones per eos, qui Episcopo, vel Pontifici inserviunt, studijs dant operam, suam iurisdictionem vsuant, & qui alijs negotijs occupantur, ob quae absentia cum acquisitione fructuum permittitur. Quia honestati potest ex eadem causa, qua honestatur fructuum concessio. Sic Couar. 3. var. cap. 13. n. 6. Hozeda de incompatibilitate benef. 1. part. cap. 17. num. 10. Bonacina disp. 2. de her. can. quest. 5. p. 6. num. 19. Garzia 3. p. cap. 2. quest. 348. A ex. Monca 2. p. quest. 12. num. 42. Giann. disc. pr. for. cap. 166. n. 19.

6 Quarto, consuetudine firmari potest, ut omnes Canonici tempore diuinorum officiorum Missam in eadem Ecclesia celebrantes

LIBRARY
TOM. II